

DANK JE, CHRISTOF EN LUT!

Tien jaar lang mochten we voor zoveel zaken op jullie rekenen. De laatste jaren was Christof door omstandigheden wat meer op de voorgrond. Hij mag nu "oef" zeggen en een en ander (maar niet alles) doorgeven aan Geert.

We leerden jullie kennen, denk ik, op de vakantieretraite in Kortenberg in 2002. In februari van dat jaar waren jullie al in de fratbrief aangekondigd als opvolgers van Pol en Rita. Christof schreef in zijn "maidenspeech": "ik dacht: neen, dit kan er echt niet meer bij!" Maar het is gebleken dat er nog veel meer bijkon. We noemen maar enkele wapenfeiten: enquête bij de fratleden in 2003, ontvangst van Engelse fratvrienden in 2004, familiedag 2005, organisatie van een hele rits vakantieretraites, van de Europese ontmoetingsdagen in Drogen in 2007, van de familiedag in Malem in 2010, vakantieretraite met Engelsen in 2011.

Minder zichtbaar maar niet onbelangrijk: het werk voor de fratbrief en het adressenbestand, de bijeenkomsten met de Europese afgevaardigden vanaf 2005, de inzet voor Annie Leroy in Kameroen.

We hebben Lut dan wat minder dikwijls gezien, maar we denken dat Christof er zonder haar al wel enkele keren onderdoor zou gegaan zijn. Het is in de mode om Latijnse spreuken te gebruiken. Voor Christof geldt zeker: "nomen est omen". "Als je al die fratleden gedragen hebt, heb je Mij gedragen" zou Jezus kunnen gezegd hebben. Jullie dragen alvast alle twee Christus in jullie hart.

Dank vooral ook voor de vriendschap!
Lieve en René.

Bedanking en verwelkoming: **BRIEF AAN GOD**

Dag Lieve God,

Voor alles wil ik je een brief schrijven. 'Voor alles' wil zeggen bij het opnemen van mijn opdracht en voor ik aan die opdracht begin.

Ja, Lieve Meester, het is een hele weg geweest. Een weg waar ik bij aanvang niet alleen geen idee van had waar die naartoe zou leiden, überhaupt wist ik niet dat ik op weg was ...

Jaren geleden, als kind al, riep je mij om Broeder van Liefde te worden en mijn onschuldige oortjes waren toen nog niet verstopt voor je zachte stem zodat ik dit dan ook quasi onmiddellijk omzette in de praktijk. Het geluk lachte me toe en ik voelde me zowat superman, zo niet dan toch minstens de supergelovige. Op het internaat werd me voor het eerst verteld over die andere superman: Br. Charles, en een droom wenkte.

Alleen, als kind en als jong volwassene wist ik niet eens dat je Broeder van Liefde moest worden, dag na dag, dat je dat nooit bent, maar er voortdurend in en naar groeit en dat dit enkel kan met en door Uw Genade.

Het sprookje was dan ook van korte duur en de droom spatte uiteen en op wat pogingen na om je niet uit het oog te verliezen, gebeurde het onvermijdelijke. Ik vervreemde volledig van Mezelf, van U. Het verhaal van het huisje, het tuintje, de carrière, het gezinnetje, alles liefst in peis en vree, met U nog nauwelijks op de achtergrond. Zelfs dit kreeg de allures van een sprookje. Misschien heb je daarom de midlifecrisis voor mannen toegevoegd aan ons menselijk leven. In elk geval deed die me met een klap van jewelste wakker worden, mijn hele leven daverde op zijn grondvesten. En plots was Jij daar terug!!

In volle crisis, ellende en innerlijke verscheurdheid bracht je mij naar een abdij, waar ik U mocht ontmoeten in de Stilte. U terug ontmoeten werd een overrompelend en bevrijdend weerzien.

Te midden van mijn ellende heb ik U toen gebeden, gesmeekt, gehuild om niet toe te laten dat ik Jou ooit nog zou loslaten, zelfs als ik U nog zou loslaten. Ook al zou ik U de rug nog toekeren in al mijn menselijke zwakte.

Heer, Mijn God, hoe heb je mijn gebed verhoord. Ondanks mijn altijd opnieuw vallen en falen heb je mij telkens uit het moeras getrokken. Mij zoals, in de psalmen, door de groeven van de dood geleidt. Ondanks mijn menselijk tegenstribbelen hou je mij op Uw weg. Stilaan zuiver je mijn hart. Stilletjes trek je me steeds dichterbij naar U. Je overlaadt mij met Uw Genade. De voorbije jaren heb je mij geleidelijk aan omgevormd, overvormd. Me overladen en ondergedompeld in Uw Oneindige en Onvoorwaardelijke Liefde. Steeds opnieuw heb je mij de volgende stapjes doen en helpen zetten. Het hoogtepunt, na jaren van diepe onzekerheid, was de dag waarop Je me influisterde dat ik de moeite waard was om te zijn en te leven, gewoon zoals ik

ben. Echt de moeite waard om te Leven, zomaar, wat een genade. Je leidt mij op het moeilijke pad van aanvaarden, loslaten en overgave. Je leert mij zien en luisteren, Je maakt mij tot een nieuw mens, Je bracht mij tot nieuw Leven. Voor deze Oneindige en Onmetelijke Liefde ben ik U heel dankbaar. En toch durf ik U nog te vergeten, ga ik soms nog op de loop. Maar Jij houdt steeds woord. Je haalt me steeds terug. Je laat me niet los en Uw barmhartigheid leidt me steeds dichter naar U toe.

Hoe zou ik dan ook neen durven en kunnen zeggen aan Uw roep om een beetje verantwoordelijkheid op te nemen voor Uw Kerk.

Maar hierbij, Mijn Lieve Meester en Heer, wil ik U opnieuw met de opperste aandrang bidden en smeken om hulp. Dit kan ik nooit alleen. Mijn 'ego' zou dit wel willen, maar ik weet heel diep in Mezelf dat dit me niet alleen lukt. Bewaar me dan ook voor hoogmoed en voor zelfgenoegzaamheid.

Heer, Mijn Lieve God,

Schenk mij de moed en de kracht om meer dan ooit Uw Wil en Weg te volgen. Toon mij a.u.b. die weg, wees het Licht op dit pad. Laat mij niet verdwalen door de roep van macht en aanzien. Zend mij die mensen op die weg die kunnen en willen helpen. Die mee Kerk willen maken in de spiritualiteit van Uw Zoon en van Br. Charles.

Geef ons allen de Liefde en de Kracht om radicaal, authentiek en in volle Overgave voor U, voor Uw Liefde te kiezen en te leven.

Ik dank Je, Ik hou van Jou.

Geert Devolder

BIJBELSPROKKELS

Nikodemus begreep er hoegenaamd niets van. Hij wist niet wat hij moest denken van die Jezus, een man waarvan hij tot voor kort nog nooit had gehoord maar wiens naam nu op ieders lippen lag. Tot in de leidende Joodse kringen waar Nikodemus zelf toe behoorde, werd over hem gesproken. Jezus had een indrukwekkend wonder gedaan op een bruiloftsfeest in Kana. Nikodemus was ervan overtuigd dat er iets speciaals aan die man was en hij concludeerde uit de tekenen die Jezus verrichtte dat God er voor iets tussen moest zitten. En toch, hij begreep het niet. Wie wás die man? Hij oefende in ieder geval een onrustwekkende aantrekkingskracht uit op de farizeeër.

Daarom ging Nikodemus nu, midden in de nacht, naar Jezus. De mensen hoefden hem niet te zien. Wat hij precies wilde vragen, wist hij nog niet. Evenmin voorvoelde hij dat zijn onbegrip alleen maar groter zou worden naargelang het gesprek zou vorderen en dat zijn leven een onverwachte wending zou nemen. Nikodemus voelde zich veilig in de donkere nacht waarin zijn onzekerheid minder zichtbaar was.

“Rabbi, we weten dat U als leraar van Godswege gekomen bent. Geen mens kan immers de tekenen verrichten die U doet, als God niet met hem is”. Nikodemus vond het een goede openingszin en hij meende het. Jezus’ antwoord kwam direct en was nog duisterder dan de nacht waarin ze stonden: “Waarachtig, Ik verzeker je, alleen wie opnieuw geboren wordt, kan het koninkrijk Gods zien.” “Geboren worden,” zei Nikodemus “Hoe kan dat als je al op jaren bent? Kun je soms nog eens de schoot van je moeder binnengaan om nog eens geboren te worden?” Het wederwoord van Jezus was niet bepaald verhelderend en de Joodse geleerde moest toegeven dat hij er niets van begreep.

“U bent degene die Israël moet onderrichten en u begrijpt dit niet?” Het verwijt kwam hard aan. Nikodemus zei niets meer terug en Jezus ging voort: “Zoals Mozes de slang in de woestijn omhoog geheven heeft, zo moet ook de Mensenzoon omhoog worden geheven zodat iedereen die gelooft in Hem eeuwig leven bezit. Zozeer heeft God de wereld immers liefgehad dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft geschonken, zodat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat maar eeuwig leven bezit.”

Zware kost... Nikodemus luisterde maar begreep niets. Jezus besloot met woorden die hem nog lang zouden bijblijven en zelfs een heel speciale betekenis voor hem zouden krijgen: “Wie kwaad doet, haat het licht: hij komt niet naar het licht toe want dan worden zijn daden openbaar gemaakt. Maar wie de waarheid doet, komt naar het licht toe, want dan zal blijken dat zijn daden in God zijn verricht.”

Na dit gesprek verdwijnt Nikodemus van het toneel. Pas veel later, op het einde van Jezus' leven, wist de voorname Jood al dat diens woorden waar waren geweest. Hij was naar Jezus gegaan in de nacht opdat zijn daad niet openbaar zou zijn. Hij ging terug met een hoofd en hart vol woorden die hem raakten maar waarvan hij de volle betekenis op dat moment niet kon vatten. Helemaal op het einde van het evangelie komen we Nikodemus terug tegen. En we zien een man die veranderd is. Toen Jezus terechtgesteld was, zette Nikodemus de stap naar het licht: met een aanzienlijke hoeveelheid balsem en kruiden bij zich, haalde hij in het volle daglicht samen met Jozef van Arimatea Jezus van het kruis en legde hem in het nieuwe graf. Om de ommekeer nog te benadrukken specificeert de evangelist: "Nikodemus, die Hem vroeger 's nachts bezocht had, kwam ook ..."

Waarschijnlijk zullen velen met Nikodemus meevoelen, want de Jezus van het Johannesevangelie is moeilijk te begrijpen. Het hele gesprek tussen beide mannen vindt plaats rond de tijd van het Joodse Pasen en is een voorafbeelding van wat er drie jaar later op dezelfde tijd gebeurt. Pas dan leggen de volgelingen van Jezus het verband tussen de slang die door Mozes omhoog wordt geheven en zo de Joden van de dodelijke beten redt, en het kruis waaraan Jezus hangt en zo alle mensen van de dood redt. Pas dan komen ze tot geloof.

Johannes heeft trouwens meerdere uitdrukkingen voor 'tot geloof komen'. 'Naar het licht gaan' is er één van. Nikodemus' geloof is klein, eigenlijk onbestaand als hij die eerste nacht naar Jezus gaat. Maar op het moment dat hij moet kiezen, kiest hij voor het licht. Wat in de nacht van de eerste ontmoeting nog niet aanwezig was, is dan een volgroeid geloof dat het daglicht verdraagt. Voor ons misschien een troost: we hoeven niet alles te begrijpen; geloof heeft tijd nodig om te groeien. Tijd en licht.

Meer lezen? Joh 3, 1-21 en Joh 19,39

Barbara Focquaert

SECULIERE FRATERNITEIT

WEST-VLAAMSE FRATDAG, ZONDAG 4 MAART 2012, TE BRUGGE

Voormiddag: u bent vanaf 9.30 u. welkom bij **Johan Goemaere** in “**De Hoeve**”, Baron Ruzettelaan 433A te Assebroek. Na een koffie en een korte inleiding is er gelegenheid tot het bijwonen van de eucharistieviering om 11.00 u. in de kerk van Maria-Assumpta te Assebroek.

Nadien is er gelegenheid om de eigen picknick te verorberen in de hoeve. Er zijn warme dranken en soep ter beschikking. Er is veel tijd voor ont-moeting...

Namiddag: we worden om 14.15 u. verwacht in de **Godelieveabdij** in de Boeveriestraat 45 te Brugge. We rijden er samen naartoe en er is parking ter plaatse. Om 14.30 u. zal **zuster Sabine** ons inleiden in een deel van de aanwezige kunst. Er is een prachtig portret van Charles de Foucauld en er zijn de beelden van Tony Zenz. Haar horen vertellen is een bezinning op zich....
...De beelden van *Toni Zenz gaan terug op het thema: ontmoeting, de ontmoeting met de mens-geworden liefde van God. Ook zijn alleenstaande beelden stralen het openstaan naar deze ontmoeting uit. Deze ontmoeting zie ik in zijn beelden op een mij ontroerende wijze terug... (Zr. Marianne).*
Ten laatste om 16.30 u.: wel thuis!!

Deelname in de kosten:

Volwassenen: €10.00

Kinderen: GRATIS

Te betalen via rekeningnummer:
733-0477659-61

West-Vlaamse fraterniteiten Torhout
Aantal en leeftijd van de
Kinderen vermelden aub

Voor 25 februari 2012

Inlichtingen en inschrijven bij:

Christof Bogaert
Groenestraat 243A, 8800 Roeselare
051 / 72 24 56
chris.bogaert@fulladsl.be

MINIRETRAITE: GOD VINDEN IN ALLE DINGEN

17-19 mei, met Nikolaas Sintobin, in Ter Loo, Loppem

Priester Nikolaas Sintobin is goed op weg naar de 50. Hij deed eerst onderzoek aan de K.U. Leuven en volgde daarna de opleiding tot jezuïet, hier en in Parijs. Dan stond hij enige tijd in het onderwijs. Zijn interesses: spiritualiteit (natuurlijk!), kunst, literatuur, economie en geschiedenis, maar vooral de mensen die hij ontmoet.

Nikolaas is webmaster voor de jezuïeten in Vlaanderen en Nederland (bekijk b.v. www.jezuïeten.org en www.facebook.com/jezuïeten). Hij werkt mee aan een on-line gebedsruimte in een 20-tal talen (zie www.gewijderuimte.org).

Als voorbereiding voor de miniretraite kan je misschien ook al eens kijken op de blog van Nikolaas: www.nikolaassintobin.blogspot.com/

In de miniretraite vertelt Nikolaas ons over het leven van Ignatius van Loyola, 1491-1556, de stichter van de jezuïeten. Deze intelligente zoon van een Spaanse edelman begon zijn volwassen leven nogal losbandig en in het leger. (Waar hebben we dat nog gehoord?) Hijzelf, ook mysticus en pedagoog, en de beweging die hij op gang bracht, drukten hun stempel op onze westerse cultuur. Vertrekkend van een heel herkenbare persoonlijke ervaring kon hij ons vingerwijzingen geven naar de volheid van leven in het voetspoor van Jezus.

Nikolaas gaat o.a. YouTube gebruiken, creatief en soms heel onverwacht beeldmateriaal dat uitnodigt tot gebed of dat een ignatiaans aspect illustreert.

De miniretraite gaat door in Ter Loo (Loppem bij Brugge). Ze begint met het avondmaal op donderdag 17 mei, en eindigt met het middagmaal op zaterdag 19 mei.

Verblijfskosten: 99 EUR. Wie het financieel niet breed heeft mag betalen wat hem/haar redelijk lijkt.

Vegetarische maaltijden zijn mogelijk, vraag het bij de inschrijving. Ingeschrevenen krijgen een brief met wegbeschrijving en programma..

Graag inschrijven tegen 29 april, bij Lieve en René, 09-230.8848, rene.haentjens@skynet.be

VAKANTIERETRAITE

Braakliggende akker...

**Te
ontginnen
door
handige
doe-het-
zelters !**

In het leven van Broeder Charles namen het gebed en de aanbidding een erg belangrijke plaats in. Uren bracht hij door in aanbidding, het dagelijks gebed was voor hem zo nodig als brood. *De zalige Charles de Foucauld brengt het gebed met de liefde in verband. 'Wie liefheeft', zo zegt hij, 'wil graag bij diegene zijn die men liefheeft.'* Als wij God oprecht beminnen, dan kunnen wij

niet zonder het liefdesantwoord van het gebed. Al eeuwenlang leven zo heel veel monniken en monialen, priesters en religieuzen, gelovige christenen. Hun leven gestuurd en ingedeeld volgens vaste gebedstijden. Ook een “gewone christen” wordt opgeroepen om te bidden. Vroeger was dit echter meer vanzelfsprekend dan nu.... Wat is bidden? Hoe doen we dit? Waar vinden we inspiratie, enz...

De spreker Frank Grypdonck aan het woord:

“In onze kinderjaren was bidden een vanzelfsprekend aspect van het geloven. Er werd veel – soms te veel – gebeden: bij het opstaan en het slapen gaan, voor en na het eten, in moeilijkheden, gevaren en bekoring en bij het begin van een belangrijk werk – zo stond het in de catechismus en zo deden vele gelovigen het ook. In de meimaand kwam er vanzelfsprekend elke avond een rozenhoedje bij in de huiskamer, gevolgd door een lange litanie.

De smaak daarvan zijn we wel voorgoed kwijt. Vele mensen, ook gelovigen, hebben ernstige twijfels aan de zin of het nut van het bidden. Het lijkt alsof we toen een illusie cultiveerden tot we zelf geloofden dat ze echt was: dat God naar ons luistert, dat Hij af en toe iets voor ons kan doen en het ook doet, dat bidden helpt.

Zo is de akker van het gebed in onze kerk voor een stuk verwilderd, braakland geworden. Laten we het daarbij?

Vanuit mijn eigen ervaring, dat bidden echt nodig is als je wil blijven geloven, dat bidden deugd doet, wil ik de deelnemers aan die bezinningsweek op weg helpen om het waarom en het hoe van het bidden beter te doorzien, door er samen rond na te denken en het tussendoor ook eens echt te proberen. Niet bedoeld voor professionele bidders (als dat al bestaat) maar voor gewone mensen, met (of zonder) een gezin en een beroep in de wereld, met een verlangen naar authentiek en eigentijds geloof, met respect voor de kritiek van ons verstand. En zonder de belegen smaak van toen.

En niet te vergeten: dat alles in een zalige sfeer van vakantie in een gezellige vriendengroep, midden in de natuur. Dit kan goed worden.”

Z.E.H. Frank Grypdonck is doctor in de Klassieke Filologie en emeritus godsdienstsinspecteur. Momenteel is Frank Grypdonck pastoor van St.-Anna en O.-L.-Vrouw Presentatie in Gent en actief als geestelijk adviseur en componist.

Hoe ziet een vakantiedag eruit ?

08.00 u.:	morgengebed
08.15 u.:	ontbijt
09.30 u.:	eerste conferentie
10.30 u.:	stille tijd
11.30 u.:	viering
12.15 u.:	middagmaal
14.00 u.:	activiteit of vrije middag
16.00 u.:	vieruurtje
17.00 u.:	groepsgesprek
18.00 u.:	avondmaal
19.30 u.:	tweede conferentie

Let op: Alle onderdelen zijn geheel vrijblijvend. Wij bieden slechts aan.

Praktisch

Zondagavond 22 juli 2012 om 18.00 u. tot vrijdag 27 juli 2012 na het middagmaal, retraitehuis "Ter Dennen" in Westmalle, Sint-Pauluslaan 8

Prijs volwassenen: € **220**
kinderen tussen 12 en 18 jaar: € **150**
kinderen tussen 6 en 12 jaar: € **130**
kinderen tussen 3 en 6 jaar: € **90**
kinderen tussen 0 en 3 jaar: **gratis**

betaling graag op rekeningnr.: **733-0477659-61**
Johan Vannevel, Slingerstraat 38, 8820 TORHOUT

Inschrijvingen en info :

Christof Bogaert
Groenestraat 243A
8800 Roeselare
☎:051 / 72 24 56
chris.bogaert@fulladsl.be

Bezoek ook: <http://www.charlesdefoucauld.be/>

Graag tot dan!
Je bent van harte welkom!

FINANCIEEL VERSLAG 2011**INKOMSTEN**

<u>AARD</u>	<u>BEDRAG</u>
<i>EINDSALDO BANKREKENING 2010</i>	€ 9.483,35
Ontvangen lidgelden 2009	€ 80,00
Ontvangen lidgelden 2011	€ 1.260,00
Extra inkomsten ontmoetingsdag Malem <i>(05/04/'10)</i>	€ 34,00
Extra inkomsten Europese vakantieretraite	€ 76,93
Drongen <i>(07/2009) (inkomsten min onkosten)</i>	
Extra inkomsten vak.retraite Westmalle <i>(07/2010)</i> <i>(inkomsten min onkosten)</i>	€ 40,35
Inbreng kasgeld winkeltje	€ 400,00
Ontvangen inschrijvingsgeld fratdag Eernegem	€ 150,00
Ontvangen inschrijvingsgeld vakantieretraite <i>(Westmalle - van 05 tot 10/08)</i>	€ 11.700,00
Ontvangen lidgelden 2011 van priesterfraterniteit en Kleine Zusters van Nazareth	€ 630,00
Ontvangen lidgelden 2012	€ 435,00
Creditrente (bruto rente - 15 % RV)	€ 6,03
TOTAAL IN	€ 24.295,66
<i>EINDSALDO BANKREKENING 2011</i>	€ 7.490,09

UITGAVEN

<u>AARD</u>	<u>BEDRAG</u>
Bijdrage 2 KBC-bankkaarten (<i>kaartfuncties : betalen en geld opnemen</i>) : 2 x € 15,00	€ 30,00
Abonnement KBC-Online	€ 12,00
Drukwerk fratbrief 2011 (factuur Europa)	€ 819,64
Onkosten fratdag Eernegem	€ 138,20
Inschrijvingsgeld bijeenkomst Europese délégués te Frankrijk (Vogezen) (Christof Bogaert + René Haentjens)	€ 260,00
Donatie aan de Europese fratkas CDF	€ 3.000,00
Portkosten fratbrief 2011 (factuur De Post)	€ 329,42
Kopiewerk vakantieretraite Westmalle 2010	€ 60,00
Gift Kleine Zusters van Nazareth Libanon	€ 500,00
Gift Kleine Zusters van Nazareth Colombia <i>(geen fiscaal attest mogelijk, bijgevolg rechtstreeks betaald via fratrekening)</i>	€ 500,00
Aankoop Kwarto (13/07) <i>(via Bancontact)</i>	€ 20,35
Aankoop Delhaize (13/07) <i>(via Bancontact)</i>	€ 6,10
Aankoop Delhaize (14/07) <i>(via Bancontact)</i>	€ 11,68
Aankoop Delhaize (14/07) <i>(via Bancontact)</i>	€ 13,50
Betaling factuur Dioc. Huis Religieuzen Antwerpen <i>(verblijfkosten + maaltijden vakantieretraite Westmalle 2011)</i>	€ 10.878,00
Aankoop Hema (04/08) <i>(via Bancontact)</i>	€ 5,00
Geldopneming (04/08) <i>(via Bancontact)</i>	€ 100,00
Aankoop Hallephar (07/08) <i>(via Bancontact)</i>	€ 27,00
Tankbeurt Dats (10/08) <i>(via Bancontact)</i>	€ 82,58
Afrekening bankkosten <i>(beheersvergoeding 2012)</i>	€ 12,00
Kosten betalingsverrichting <i>(geldopneming niet KBC-automaat van 04/08)</i>	€ 0,10
TOTAAL UIT	€ 16.805,57

PRIESTERFRATERNITEIT

WAT HEEFT DE FRATERNITEIT EEN DIOCESANE PRIESTER TE BIEDEN?

a. De fraterniteit is een plaats waar we als priesters van verschillende leeftijd en benoeming, elkaar in vriendschap en broederlijkheid ontmoeten. Ontmoeting is de eerste benadering van de fraterniteit. De fraterniteit heeft een eenvoudig doel: ze wil een hulp zijn voor de priester om op 'zijn plek' te leven. Op een realistische en effectieve manier wil ze daartoe bijdragen. De levensherziening brengt ons een klaardere kijk op onszelf en verheldert onze roeping om mens en priester te zijn. Om op die weg voortgang te boeken is bekering van doen. Zo wordt het een weg van genade. Elke gedoopte beleeft een roeping tot een heilig of met andere woorden toegewijd leven.

b. Verdere stappen in het leven van een fraterniteit.

In de loop van de tijd worden nieuwe aspecten ontdekt of uitgediept.

Er is de aanbidding, waar de verhouding met Christus een 'beleefde' uitdrukking krijgt wanneer we Hem een deel van onze tijd schenken. De fraterniteit nodigt uit om dagelijks tijd te nemen voor aanbidding. De aanbidding zet aan om Christus te ontmoeten in de medemensen, en hen op een respectvolle en liefdevolle wijze te bejegenen.

Er is de schriftlezing. Priesters lezen en bestuderen het evangelie in het kader van een preekvoorbereiding of een catechese of het voorgaan in de mis. De fraterniteit nodigt uit om de schrift op een ontvankelijke wijze te lezen. De woorden van de schrift kunnen dieper doordringen in ons leven zodat we verwortelen in het evangelie. De schriftlezing helpt om de levensherziening voor te bereiden.

Er is de verwevenheid met een lokale gemeenschap. De diocesane priester staat dicht bij de mensen en wordt met hun cultuur verweven. Hij wil de herder zijn van allen: kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen, zieken, migranten.

De ontdekking dat spirituele groei samengaat met menselijke ontwikkeling. Spiritueel leven staat niet los van mens-zijn. Daarom brengen we ons mens-zijn ter sprake: onze levensstijl, werk, gevoelens. Een groei in mens-zijn vertaalt zich in een spirituele groei.

Dienstbaarheid en beschikbaarheid. Jezus werd mens om de wil van zijn Vader te volbrengen en de mensen te dienen. Ook wij worden uitgenodigd om de noden van het volk van God in het eigen bisdom en in de universele kerk te beantwoorden.

De fraterniteit biedt impulsen om te groeien in onze roeping als diocesane priester en om Jezus de goede herder na te volgen.

c. Wat is de bijdrage van de fraterniteit aan de Kerk?

De kerk is missionair en universeel. De fraterniteit biedt gelegenheden tot internationale ontmoetingen. Deze contacten met priesters uit andere landen verbreden de eigen ervaring en visie en maken de universele kerk erfahrbaar. Een retraite of een Nazarethmaand in een ander land is verrijkend. Er zijn de publicaties van de diverse landen (tijdschriften, pamfletten, folders...).

De fraterniteit is een school tot gemeenschapsvorming. Priesters komen er samen om te bidden, praten, werken en dienen: we zijn broeders van elkaar, kinderen van dezelfde Vader. 'Communio' ontstaat niet alleen uit het samen dienen en werken, maar tevens uit de overtuiging dat de mensheid een gemeenschappelijke bestemming heeft, en dat de sacramenten voor iedereen zijn. Allen zijn leerlingen van de éne Christus.

De middelen van de fraterniteit

De levensherziening

De levensherziening staat in het hart van het fraterniteitsleven. Daar wordt het sacrament van de broederlijkheid ervaren, en groeit het vermoeden dat de genade aan het werk is in het eigen leven en de eigen priesterlijke bediening en in de wereld. Het samen lezen van de Schrift opent de ogen voor Gods werkzame aanwezigheid. De levensherziening in fraterniteitsverband gebeurt vanzelfsprekend in aanwezigheid van en met de steun van de medebroeders. Hun aanwezigheid en getuigenis is een aanmoediging. Door naar elkaar te luisteren groeit een geest van vertrouwen en openheid. De fraterniteit is geen vriendengroep waar men voor elkaar gekozen heeft op basis van wederzijdse aantrekking. We worden broeders in dienst van het evangelie, dankzij Gods' roeping en zijn vader-zijn.

De levensherziening gaat best samen met een tijd van gebed en aanbidding. Gods genade breekt door als een bemoediging en een uitdaging.

In de eerste plaats gaat het om ons persoon-zijn, om ons leven, niet om de pastorale aanpak of de situatie van de Kerk of de parochie. Het gaat om het 'zijn', het gaat om ons hart en onze diepere gevoelens. De vragen die we ons stellen: wie hebben we lief? Wat zijn onze verlangens en angsten? Waar vinden we vertrouwen en hoop? Voor Broeder Charles werd het een groeiende vanzelfsprekendheid dat zelfs zijn menselijke zwakheid en beperktheid instrumenten waren van Gods genade.

De boog staat niet altijd gespannen. Tijdens bijna elke fraterniteitsontmoeting wordt er samen gegeten, waar veel op een spontane wijze gezegd kan worden.

Een goede levensherziening leidt tot een grotere aandacht en openheid voor het Rijk Gods en meer trouw aan de Kerk.

De woestijndag

De woestijndag biedt een bijzondere kans om de aanwezigheid van God te ervaren. De Schriften beschrijven de woestijn als een plaats van leegte, een plaats waar bekeringen zich aandienen, een plaats waar de diepste gevoelens aan de oppervlakte komen, een plaats van eenzaamheid, een plaats waar God tot het hart spreekt. "Een mens leeft niet van brood alleen (Mt 4,6) en "Ik heb een voedsel dat jullie niet kennen" (Jo 4,32). Vasten is een weg naar verzadigd worden.

De stilte van een woestijndag laat toe om op een contemplatieve manier te luisteren naar de zachte stem van God. Waar een persoonlijke verhouding met God kan groeien, leidt dit tot een nauwere verbondenheid met mensen. Charles de Foucauld ging naar de woestijn om er mensen nabij te zijn. Een woestijndag is geen tijdverlies.

De vormen van een woestijndag kunnen verscheiden zijn. Sommigen kiezen voor een ganse dag, weg van alle mogelijke verstrooiingen. Anderen hebben genoeg aan enkele uren. Ook tijdens de Nazarethmaand en de retraite staat de woestijndag gepland. De woestijndag kan ook dienen om een levensherziening voor te bereiden.

De Nazarethmaand

Tijdens een Nazarethmaand worden de waarden en de middelen van de fraterniteit in praktijk gebracht en uitgediept door het groepje priesters dat hieraan deelneemt. Deze maand biedt een unieke gelegenheid om op een intense wijze de kenmerken van de fraterniteit te beleven. Er heerst een atmosfeer van eenvoud, stilte, contemplatief gebed, levensherziening. Er is tijd voor een kennismaking met het leven van broeder Charles en de basisgedachten van de fraterniteit. Er gebeurt zelfs wat handenarbeid in de geest van Nazareth.

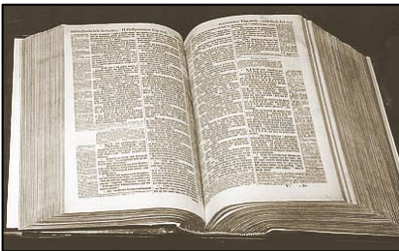
Het volgen van een dergelijke maand blijft een ideaal voor alle leden van de fraterniteit. Aangezien zowel de fraterniteit als de regio er interesse bij hebben dat één van de leden deelneemt aan deze maand, is het aangewezen dat men zich samen inspant om een broeder die deelneemt eventueel financieel bij te staan en het hem mogelijk te maken om van zijn parochie afwezig te zijn. Het vergt van een deelnemer heel wat organisatie en afspraken om de maand mee te maken, eventueel als een alternatief voor een vakantie.

Deelnemen aan een Nazarethmaand is een vereiste om ten volle de spiritualiteit van de fraterniteit te smaken. De inzichten van broeder Charles en de middelen van de fraterniteit worden er over een ruime tijdspanne van vier weken ingeoeffend met priesters die eenzelfde ideaal nastreven. De fraterniteit is er echt mee te maken, ze is geen theorie. We vormen één familie en dit veronderstelt, zoals een spreekwoord zegt, dat “we samen een kilo zout eten”, om in gemeenschap de waarheid aan te kunnen.

De langere tijd tezamen biedt de kans om de charisma's te leren onderkennen. We komen tot de erkenning dat we eenzelfde weg gaan, dat we elkaar kunnen bemoedigen en stimuleren. Niemand onderneemt dit avontuur alleen: de medebroeders gaan mee, maken eenzelfde ervaring mee.

Nog iets over het engagement?

De Schrift

Priesters lezen en studeren geregeld de bijbel om een homilie of een catechese voor te bereiden. De fraterniteit nodigt uit om de bijbel op een ontvankelijke wijze te lezen, “zittend aan de voeten van de Heer, en luisterend naar Hem”. We worden God meer bewust. Het lezen van de Bijbel is een voorkeursweg om binnen te treden in de geschiedenis van God met de mensen,

om te zien wie we zijn en waar we staan. Het Woord openbaart God als bron van liefde. De Geest brengt dit in ons hart. Het lezen van de bijbel werpt een licht op onze hoop en zorgen, op onze gevoelens van edelmoedigheid en van schuld, op onze vreugde en angsten, op ons leven en ons priester-zijn. Op die manier wordt de levensherziening vergemakkelijkt. Charles de Foucauld las de bijbel dagelijks om meer op Christus te gelijken: om te denken, te spreken en te handelen zoals Jezus zou doen. Door het evangelie op een liefdevolle en ontvankelijke wijze te lezen konden de woorden als regendruppels die altijd op dezelfde plaats neervallen, doordringen. De hardste steen wordt op die manier poreus. “We moeten het evangelie lezen en herlezen, om altijd voor onze geest de daden, de woorden en de gedachten van Jezus te hebben zodat we mogen denken, spreken en handelen als Jezus”. Gedurende de tijd van aanbidding tijdens de fraterniteitsbijeenkomsten kunnen we een passage van de bijbel lezen en overwegen. De schriftlezing tijdens de aanbidding kan een startpunt zijn voor het moment van levensherziening.

Eddy Lagae, internationaal Team.

TEKST VAN ANTON STADLMEIER

(Tweede deel)

Het eerste deel van de voordracht van Anton Stadlmeier op het Duitse Kersttreffen vorig jaar verscheen in vertaling in de vorige fraterniteitsbrief.

*De titel van de bijdragen was: **De priesterlijke dienst in het licht van het alternatief: de ‘overgang beheren’ of de ‘overgang vorm geven’.***

Gezien de actualiteit van het Vlaamse Kerkmanifest, door ruim 8000 priesters en leken ondertekend, kan het interessant zijn het tweede deel van deze bijdrage te lezen: een stem uit de Duitse Fraterniteit.

In een derde deel (dat volgende keer verschijnt) wil de auteur de weg naar Foucauld's priester-zijn uittekenen en welke betekenis het priesterschap voor hem in het geheel van zijn roeping had en voor onze kerksituatie.

2 De ‘overgang vorm geven’ - perspectieven uit de spiritualiteit van Charles de Foucauld

2.1 Crisissen leiden tot berusting of zelfs tot depressie, ofwel zetten ze je aan tot een nieuwe start. Dat laatste zou Charles de Foucauld wel als eerste willen meegeven. De huidige crisis in de kerk en meteen in het priesterschap, is een etappe van de geschiedenis die God met ons wil gaan. Een geschiedenis die wil openstaan voor de toekomst betekent altijd verandering en niet vasthouden (aan wat vroeger was). Het betekent dat we wat er nu is, als een uitdaging van God aan ons verstaan en dat wij op weg moeten gaan. Hoe dikwijls is broeder Charles niet telkens weer iets nieuws begonnen, omdat zijn richtinggevende vraagstelling was: ‘Wat wil God mij in deze situatie zeggen, hier en nu? Wat moet ik doen? Waarheen wil Hij mij brengen?’ Bij deze bewustwording is aan de priesters een bijzondere rol bedeed omwille van hun kerkrechterlijke positie, maar ook om psychologische redenen. Ik denk dat zij door hun celibataire levensvorm een heel andere relatie tot de instelling kerk hebben. Zij zijn er heel anders bij betrokken (ingeweven) dan de leken, omdat dezen in hun huwelijk en familie een emotionele thuis hebben, of die tenminste daar kunnen zoeken.

2.2 Uit de psychotherapie weet men, dat alleen diegene die aan een probleem lijdt en dat lijden ook toelaat, voor een oplossing geïnteresseerd is en zich ervoor engageert. Dat toelaten kan je lange tijd verhinderen door het probleem

te rationaliseren of door op alle mogelijke wijzen het te omzeilen, of het nu in arbeid is, verstrooiingen, genotsmiddelen of in nog wat anders. Als je het lijden toelaat en je als hulpbehoevend erkent, heb je in de regel al een eerste belangrijke stap gezet naar de oplossing.

Hoe belangrijk is het dat iemand die zich gezonden weet, hulp aanvaardt van diegene naar wie hij zich gezonden weet. Dat heeft Charles de Foucauld ervaren in januari 1908, toen hij ziek was. Hij kon zelfs niet meer op zijn benen staan. In die dagen was er een grote droogte, de levensmiddelen waren schaars. De Toearegs, die niettegenstaande de droogte toch in Tamanrasset gebleven waren, merkten de situatie op en redden zijn leven. In een brief aan Mgr. Guérin vertelt hij daarover: 'Ik houd mij nog heel rustig. Ze hebben van vier kilometer in het rond alle geiten samengebracht die in deze vreselijke droogte nog melk geven... Mijn eetlust keert terug, het gaat met mij al veel beter.' J.F. Six noemt dat de tweede bekering van Broeder Charles. Jürgen Rintelen spreekt van een beslissende stap in diens leven. Hij moest zichzelf en zijn relatie met de Toearegs opnieuw bepalen. Wat lange tijd een ongelijke relatie was waarbij hij zich de sterkere waande, de gever, zo keert die zich nu om tot een relatie van gelijken (op gelijke ogenhoogte). J. Rintelen schrijft: 'Nu wordt hij werkelijk één van hen; echte, onbelaste vriendschappen kunnen nu tot stand komen.'

Priesters zijn, door het ambt dat ze bekleden, in de regel tot een leidinggevende functie gedwongen: zij nemen een positie in tegenover de parochie, ze zijn erboven verheven. Zij zijn er voor de parochie, zij zijn de gevers. Achter die rol waarin de ambtstheologie hen plaatst en waarin zij door de werkelijke en de vermeende verwachtingen van vele parochianen worden opgetild, verdwijnt dikwijls de mens met zijn angsten, twijfels en hulpeloosheid. Een mens met een wellicht niet goed gevoel omdat het eerlijke antwoorden op vragen niet toelaat en ook niet wat het betekent vandaag priester te zijn. Wellicht zou dan bij vele priesters **een tweede bekering** nodig zijn, die hen uit de eenzaamheid zou bevrijden die bij velen onder hen door een psychosomatische ziekelijkheid of door een verslavingsziekte gecompenseerd wordt. In een parochie zouden zich dan 'mensen' en geen 'rollen' kunnen ontmoeten. Henri Nouwen heeft voor een zielzorger dat proces met de sprekende, inhoudsvolle term van wounded healer (gewonde genezer) bestempeld.

We tillen in de kerk soms zwaar aan onze gebreken en ziektes, omdat we ons graag als 'een perfecte gemeenschap' voordoen en de perfectie ook van ons personeel verwachten. Wanneer wij in de kerk meer bij onze gebreken en ziektes zouden gaan stilstaan, zouden wij uit de gevallen van misbruik dieper gaande gevolgtrekkingen trekken. Het ene is dat we uiteindelijk bij het vergrijp stilstaan, het andere is dat we er noodzakelijkerwijs toe komen ons eerlijk

af te vragen of wij in de kerk geen structuren hebben die misbruik en seksuele grensoverschrijding in de kaart spelen. Er is binnen de kerk niet alleen de individuele maar ook de structurele zonde.

2.3 Ten laatste in het jaar 313 is voor velen het imagoprobleem begonnen. Van toen af is de kerk zich in deze wereld gaan nestelen; ten laatste toen is ze begonnen zich aan de wereld aan te passen, iets waarvoor Paulus reeds de gemeente in Rome had gewaarschuwd (Rom. 12,2); ten laatste toen is ze ook begonnen bezit en rijkdom te verzamelen; ten laatste toen heeft ze officieel van het levensideaal van de arme zwerverprediker uit Nazareth afscheid genomen; ten laatste toen heeft ze de horizon van de eschatologische voorlopigheid verlaten.

Een **eenvoudige en arme levensstijl** is daarom geloofwaardig, want die doet nadenken en **getuigt van hem die geen plaats had om zijn hoofd neer te leggen** (Mt. 8,20). Zo heeft de levensstijl van Charles de Foucauld op de Toearegs ingewerkt...

De vraag naar de eenvoud en de armoede van onze levensstijl, mag een vraag zijn die priesters en leken verbindt. Een armere en eenvoudiger levensstijl is geen ascetische oefening, het gaat om solidariteit met de armen van deze wereld. Om met de armen van deze wereld solidair te zijn moet je ook leren de wereld vanuit hun perspectief te zien. Dat is meer dan vanuit een positie van rijkdom iets aan de armen geven, het is minstens de bekommernis om... mét de armen te leven en zoals de armen te leven. Een eenvoudige levensstijl is daarenboven tevens uitdrukking van geloof in de schepping. God heeft ons mensen als zijn evenbeeld geschapen opdat wij er zorg voor zouden dragen dat het goed afloopt met deze, onze wereld. Tegenover deze eis bevinden wij Europeanen ons in een chronische zondetoestand, want indien alle mensen van de wereld eenzelfde ecologische voetafdruk als een doorsnee Europeaan zouden hebben, dan hadden wij nood aan 2,4 aarden.

2.4 Het gebrek aan priesters correspondeert met een gebrek aan geloofsgemeenschappen, waarbij de vraag opduikt of wij in de laatste eeuwen eigenlijk wel gemeenschappen hadden. Wij hebben wellicht in de categorie 'gemeenschap' gedacht, maar in het algemeen hebben wij gehandeld in de categorie 'parochie' en die dunt nu uit. Daarbij kan je gemakkelijk de indruk opdoen dat ons handelen zinloos en tegelijk zonder succes was. Zulke ervaringen waren Charles de Foucauld niet vreemd. Hij die zichzelf als een **missionaris** beschouwde, heeft niemand gemissioneerd; hij die van een gemeenschap droomde en daarnaar verlangde, bleef alleen achter en toch geraakte hij niet in de war omdat hij deze situatie als een uitdaging, een eis

van God verstond en zijn levensweg verder ging. Hij had begrepen wat Martin Buber onder de woorden '**Succes is geen godsnaam**' verstond. Het succes van Jezus was zijn mislukking aan het kruis. Wie vandaag priester is, moet er sterk in geloven, dat het heil, het leven en de hoop ligt in de mislukking en in het kruis. Op Goede Vrijdag bij de kruishulde zingen we dit geloof uit.

Je hoeft je niet voortdurend laten beïndrukken door het feit dat de kerkbanken steeds meer leeg blijven... Alleen dit heeft betekenis: of je je opgave nakomt om de grond (voor het geloven) klaar te maken. Zo heeft de latere Charles de Foucauld zijn zending ook begrepen. Daarbij moet je je weliswaar aan de bodem aanpassen die je moet klaarmaken - en deze kan van streek tot streek sterk verschillen. Daarnaast moeten onze taal - ook de liturgische - en onze handelingen - ook de liturgische- bij de leefwereld van concrete mensen aansluiten. Wij moeten de mensen daar afhalen, waar zij zijn. Dat heeft ook God in Jezus Christus gedaan: zo is Jezus naar de mensen toe gegaan.

2.5 Charles de Foucauld, dat is **Nazareth**. Met 'Nazareth' bedoelen we zich helemaal met het milieu verweven waarin je leeft en tóch anders zijn. Nazareth betekent bij en met de mensen zijn, omdat je met Jezus bent. Nazareth betekent je incultureren - wat theologisch incarnatie genoemd wordt - , omdat je bij concrete mensen in het concrete milieu mens wil worden.

Ik ben bang dat wie zijn priesterlijke dienst in de parochie zo tracht te beleven, noodzakelijkerwijze in conflict komt met de pastorale standpunten van het bisdom, omdat door de grootte van de pastorale eenheden geen 'zielzorger', maar een 'manager' en 'dienstverlener' verlangd wordt. Ik stel vast dat de priester steeds minder aanwezig is en steeds moeilijker bereikbaar, dat hij m.a.w. steeds meer uit het leven van de kerk verdwijnt. Hoe meer de parochies zich zonder de priester organiseren, des te problematischer wordt feitelijk de betekenis van het priester-zijn: ze beginnen overbodig te zijn. Ik wacht op het moment dat priesters in naam van de pastoraal opstaan, waarbij ze **in naam der pastoraal** protesteren en klaar en duidelijk zeggen: 'dat doen we niet meer', dat zij **weerstand bieden**.

2.6 Weerstand raakt aan de gehoorzaamheid die een priester bij zijn wijding aan zijn bisschop en opvolgers heeft beloofd. Antoine Chatelard citeert broeder Charles met de zin: 'Bij volkomen **gehoorzaamheid** hoort **initiatief**.' Ik denk dat wij in onze kerk priesters nodig hebben die gehoorzaamheid op die wijze verstaan. Wie zoals Charles de Foucauld voortdurend naar Gods wil zoekt, kan soms wel tot andere resultaten komen dan datgene wat zijn bisschop heeft bepaald. Hij zal en moet daarvoor dan ook opkomen. De horizon van de gehoorzaamheid is uiteindelijk, in geval van conflict, niet de wil van de bisschop, want die kan zoals elk van ons aan dwaling

onderhevig zijn. De echte horizon is het Rijk Gods en de wil Gods. Naar die wil gaat uiteindelijk onze laatste loyaliteit uit. Dat vereist een samen zoeken van priesters én leken. Als dit ernstig wordt uitgevoerd, omdat men elkaar als broers en zusters ontmoet, - en dat ware meteen een neveneffect- dan zullen kerkelijke structuren ont-hiërarchiseerd, ont-klericaliseerd en gedemocratiseerd worden. Zo ontstaan structuren die ook naar buiten uit beter over te brengen zijn.

2.7 Uit het concept **Nazareth** vloeit nog iets anders voort. Wie met de mensen leeft, mengt zich in politiek. Charles de Foucauld was niet spaarzaam met zijn kritiek op de mistoestanden van het Franse koloniaal systeem. Hij kwam met ideeën naar voor om de levensvoorwaarden van de Toearegs te verbeteren. Zo iets heeft men bijzonder in Duitsland aan de 'koepel' van de professionele caritas overgelaten en verder uit onze parochies weggetrokken. De caritas is daar, voor zover ze nog in de parochies is georganiseerd in het algemeen - en dat is niet zonder schade voor het zelf-voltrekken van de Kerk- alleen nog maar rudimentair aanwezig als een verborgen, maar toch zeker een zeer waardevolle op afzonderlijke mensen betrokken toewending. Dat caritas wezenlijk ook een **politieke dimensie** heeft, ziet men zelden in.

Er leven in onze parochies mensen aan de rand van de samenleving; er leven mensen die overbodig zijn geworden. In een kapitalistisch, economisch systeem, waar iemand niet meer aansluit bij de normen van productie en dienstverlening, komt het vlug zover dat mensen worden uitgerangeerd, dikwijls reeds voor ze ingeburgerd zijn. Welk gevoel hebben wij in onze parochies daartegenover? Hoe denken we over deze mensen? Nazareth betekent die mensen in mijn omgeving opmerken en verdedigen in de ruimte van kerk en maatschappij, ook als ze daartoe zelf niet in staat zijn.

2.8 Er spruit nog iets anders voort uit de geest van **Nazareth**: de **gastvrijheid**. Gastvrijheid was voor Charles de Foucauld zeer centraal. Met een kleine aanpassing van een begroetingspaneel dat zich aan het St.-Maurusklooster aan de Loire bevindt, zou je de gastvrijheid in een parochiehuis in ideale omstandigheden zo uitdrukken:

*Je komt nu al bij ons binnen, wees welkom.
 We zijn blij jou een verpozing te kunnen aanbieden.
 Wees er niet mee tevreden te profiteren van ons
 die hier in het parochiehuis leven en werken.
 Laat ook ons genieten van wat jij leeft,
 van wat je weet en wat je hoopt.
 Schenk ons de gemeenschap met jou*

als tegengave voor je samenzijn met ons.

Moge ons samenzijn op deze plaats er toe leiden

met elkaar te spreken en met elkaar te delen

Dat wensen wij en niets anders.

Het parochiehuis van N. wil dát zijn, wat wij tezamen er van maken.

Hoeveel parochiehuizen in Duitsland voldoen aan die uitnodiging tot ontmoeting, tot gastvrijheid? Reeds de benaming 'parochiebureau' of 'parochiebestuur' suggereert dat men hier meestal instrumentele betrekkingen verwacht in een kader van diensttijden van parochiesecretarissen. Als men steeds opnieuw de pastorale eenheden vergroot kan men warempel ook nog wel van goede wil zijn, maar men kan zich moeilijk op een niet-anonieme wijze organiseren. Je dient goed en wel te weten dat - wanneer men dit proces in gehoorzaamheid tegenover de bisschop meedraagt - de zielzorg eigenlijk van het aller-eigenste beroofd wordt, namelijk van de gastvrijheid. In een wereld waar alles steeds sneller gaat, heeft men plaatsen nodig waar mensen tot rust komen, waar de tijd onthaast, waar zielzorgers er zijn voor mensen, waar mensen op verhaal kunnen komen, terwijl ze beluisterd worden en waar mensen wellicht kracht en hoop ervaren. In de gastvrijheid kan je Diegene op het spoor komt, die we God noemen. Gastvrijheid mag voor mijn part een zeer groot deel van de dienst zijn die de parochies aan de wereld verlenen. In zijn context heeft Charles de Foucauld dat zo gezien.

2.9 Dat waren enkele aspecten die volgens mij uit de spiritualiteit van Broeder Charles kunnen voortvloeien voor de priesterlijke dienst in de Kerk. Een kerk die God voor het alternatief stelt: ofwel de ondergang bewerkstelligen ofwel de overgang tot iets nieuws tot stand te brengen. Als het de opgave van de kerk is de boodschap van Jezus door de geschiedenis heen te verkondigen, dan kan alleen het tweede alternatief in Gods richting gaan. Op grond van de kerkrechtelijke positie komt aan de priesters een belangrijke rol toe, die ik voor alles daarin zie dat ze **processen op gang brengen**.

Tegen het einde van zijn leven schrijft Charles de Foucauld in een brief, nadat hij heel verdrietig vaststelde 'dat de wereld der geestelijken en der leken elkaar niet kennen en geen acht slaan op elkaar': 'met zekerheid moeten de leken de priesters ter zijde staan: zij zien wat de priester niet ziet, zij lukken daarin waarin de priester niet kan lukken; zij gaan naar mensen die vluchten voor priesters; zij evangeliseren door een weldoend contact, door overvloedige naastenliefde en door steeds bereid te zijn zich weg te schenken.'

Over de hier beschreven arbeidsverdeling kan men van mening verschillen, maar het blijft allereerst belangrijk dat **priesters voor hun werk van de leken**

moeten leren en dat ze tegelijk inzien, dat priesters en leken bij de verschillende opdrachten een gemeenschappelijke zending hebben.

De bron van de zending waaruit ze steeds nieuw ontspringt, waaruit ze zich voedt en waarheen al die verklaringen terug samenvloeien, is de eucharistieviering. Zonder de maaltijd van de Heer verliezen katholieke gemeenschappen hun midden, zij imploderen meer en meer, ze lossen zich als katholieke gemeenschap op. Je kan christen zijn zonder eucharistie, maar geen katholiek. Daarom hebben wij priesters nodig.

Anton Stadlmeier.

Mogelijke besprekingsvragen:

1 Ervaar jij in je pastoraal werk een groeiende anonimiteit? Hoe probeer je echt van-mens-tot-mens ook mensen pastoraal nabij te zijn (concreet!).

2 Klopt het dat anderen je 'evangeliseren' dat je m.a.w. alles van hen te leren en te ontvangen hebt?

3 'Bij volkomen gehoorzaamheid hoort initiatief'. Kan je hiervan voorbeelden geven? Individueel, maar ook als kerkgemeenschap.

4 Gastvrijheid is een belangrijke dienst van de kerk aan de gemeenschap. Niet enkel individueel, maar ook politiek dient ze gestalte te krijgen. Bespreek of je daar iets van merkt.

Guido Debonnet.

WEG MET DIE ZONDEBOK! REFLECTIES NA DE KERSTRECOLLECTIE MET PRIESTER PATRICK PERQUY

De inleider

Patrick Perquy is geboren in Brugge op 1 januari 1942. Hij werd priester gewijd in 1966 en behaalde een licentiaat in de theologie en in de Romaanse filologie. Na een loopbaan in het onderwijs is hij nu als aalmoezenier verbonden aan het psychotherapeutische centrum 'Rustenburg' in Brugge. Tot zover Kerknet, bij zijn benoeming tot algemeen directeur van FilmMagie in 2004, want behalve boeiende spreker is de begeleider van onze kerstcollectie van 8-9 januari in Mariahove te Bellem ook een filmspecialist.

Inzicht in het zondebokmechanisme om van de eigen blindheid te genezen

Een 22-tal confraters werden door Patrick op sleeptouw genomen om na te denken over het zondebokmechanisme, zoals de Frans-Amerikaanse antropoloog, historicus en literatuurwetenschapper René Girard dat beschreef. Mensen kregen steeds meer mogelijkheden om elkaar na te bootsen, waardoor ze talen en vaardigheden leerden die hen onderscheidden van de dieren. In de religie worden en werden er offers gebracht, zelfs mensenoffers. De God van de bijbel gaat daar tegenin, denk maar aan Abraham die verbod krijgt om Isaac te offeren. Als mensen in hun proces van groepsvorming tot eenheid willen groeien dan komen rivaliserende fracties steeds meer tegenover elkaar te staan. Ze zoeken dan een zondebok om de schuld van hun verdeeldheid op af te wentelen. Die zondebok moet het ontgelden, waardoor ze een herwonnen eenheid ervaren. Maar geweld liegt over zichzelf, het leidt tot valse solidariteit ten koste van een slachtoffer. Dit slachtoffer neemt soms doelbewust de rol van zondebok op zich om er toch maar bij te mogen horen, maar ten koste van veel belangrijker waarden. Zo moest Petrus Jezus wel verloochenen om niet als vriend van Jezus veroordeeld te worden na de gevangenneming van Jezus. In zo'n zondebokmechanisme wordt de dader van een misdrijf veroordeeld, maar wat hem ertoe gebracht heeft komt niet ter sprake. Dit terwijl hij misschien zelf slachtoffer van geweld was. Wie dit proces van culpabilisering ontmaskert bevrijdt zichzelf van blindheid en de zondebok van een zware last.

Bevrijdende kerstverhalen

Toegepast op de kerstverhalen kwam "Koning op een ezel" van de Nederlandse predikant Nico ter Linden aan bod. Het is een eigentijdse visie op hoe Lucas en Mattheüs hun kerstverhaal opbouwden, vol elementen uit het Oud Testament en symboliek om Jezus als Messias te huldigen. De plechtige toon van de liturgie (Latijn: *sermo gravis*, zware taal of ernstig gesprek) laat niet echt toe dat in een parochiekerk dit verhaal zou weerklinken want het komt uit de volkstaal (*sermo humilis*, nederige taal). Bij wie de kerstverhalen zo goed als van buiten kennen komt de hertaling van Nico ter Linden verfrissend over. De kerstverhalen zijn in de volkstaal geschreven om integraal gelezen te worden. Door het liturgische gebruik ervan ontgaat ons de sterk subversieve bedoeling ervan: Jezus is niet als een koning te paard gekomen maar als een klein kind. Herodes is de antipode van deze nederige koning, want hij vermoordt zelfs kinderen om zijn eigen troon niet in gevaar te brengen. Wie de kerstverhalen als verzetsliteratuur leest en daarnaar als christen leeft, gaat doelbewust langs de kant van de kleine mens staan.

Inspirerende liturgie

Voor het eerst met de Priesterfraterniteit in Bellem, na bijna 40 jaar bij de trouwe maar ondertussen ouder wordende gemeenschap van de Mariazusters van Franciscus in Roosenberg te Waasmunster thuis geweest te zijn, dienden we nog even onze weg te zoeken in de kapel van Mariahove. Met twee cirkels – één voor de woorddienst en één voor de tafeldienst – gaf de voorganger de kapel een extra dimensie. Bij de schuldbeden mochten we voornamen uitspreken van mensen die volgens ons slachtoffer waren van het zondebokmechanisme. Bij het klaarmaken van de gaven kon wie wilde een stuk brood in de hostieschaal leggen met de vermelding van een pijnlijke ervaring of een scheut wijn in de beker gieten met een positieve noot. Velen legden in de vertrouwde kring van de broeders wat van hun zorgen of vreugden op het altaar. Met gitaar, banjo en citer werden de eucharistie en het getijdengebed stemmig omkaderd. Een gesprek in kleine groep en de aanbidding hielpen ons nog meer om bij elkaar en bij de Heer thuis te komen in Bellem. De warme gastvrijheid van de zusters, de rector, onze eigen verantwoordelijke evenals de avondlijke glühwein en de winterstilte van het park hielpen daarbij niet in geringe mate. Ook de getuigenissen van internationale bijeenkomsten, zoals o.a. de Taizé-onmoeting in Berlijn mocht op onze aandacht rekenen. Met een dankbaar hart konden we onze taken terug opnemen, gewapend met bevrijdende inzichten over hoe we onszelf en anderen van elk zondebokmechanisme kunnen ontlasten.

Jan Van Raemdonck

Februari 2011

PAASRECOLLECTIE

Beste confrater,

je bent van harte uitgenodigd op de recollectie die aanvangt op **zondag 1 april 2012 om 16 uur en op maandag 2 april om 16 uur** eindigt. Liefst maak je de volledige recollectie mee.

De twee inleidingen worden verzorgd door **de heer Joris Van Ael**.

Thema: 'het Christelijk gebed.'

Je mag gerust priesters niet-leden van de fraterniteit uitnodigen.

Plaats: Let wel nieuwe locatie:

Mariahove, Mariahovelaan 2, 9881 Bellem. 09 / 374 12 34

Wegbeschrijving:

Vanuit Gent, E40 afrit 12 Nevele, richting Hansbeke, doorheen Hansbeke-dorp, in de Vaartstraat aan café "De reisduif", linksaf richting Bellem, Het domein is gelegen juist vóór de kerk.

Vanuit Brugge, E40 afrit Aalter, richting Aalter/Bellem, doorheen Aalter-centrum, richting Bellem, in Bellem-dorp richting Hansbeke. Het domein is gelegen juist achter de kerk.

Meebrengen: eventueel lakens, brevier, muziekinstrument.

Om in te schrijven, onderstaande strook opsturen, faxen of mailen naar:

Jan Sevenhant,

Kerkstraat 20, 8570 Anzegem.

Tel. 056 / 68 81 33 Fax. 056 / 77 21 06

jan.sevenhant@online.be

(Onverwachts afzeggen op zelfde telefoonnummer of naar het domein van Mariahove op bovenstaand telefoon). Met dank en tot dan.

Ondergetekende,

Schrijft in voor de Paasrecollectie in Bellem.

Stip aan indien nodig :

- ik blijf niet overnachten

RETRAITE IN WAVREUMONT

Van 8 tot 14 juli gaat de tweejaarlijkse priesterretraite door te Wavreumont. Met deze willen we de priesters uitnodigen deze datum vrij te houden in jullie agenda.

Dit jaar zal **pater Charles Verhezen s.j.** ons begeleiden. Vanuit het **Johannesevangelie** zal hij onze enkel thema's aanreiken die ons kunnen inspireren in ons priesterleven..

In het volgende nummer van de fratbrief zal het inschrijvingsformulier staan. Zij die het wensen mogen zich nu al inschrijven via mail jan.sevenhant@online of via telefoon 056 / 68 81 33.

Jan

Sevenhant.

FOUCAULDFAMILIE

VERSLAGEN 1-DECEMBERVIERINGEN

West Vlaanderen: Avelgem

Op 5 december verzamelden we opnieuw in "Marialove" te Heestert voor de herdenking van de sterfdag van Ch. De Foucauld.

Na de broodmaaltijd herinnerde de verantwoordelijke ons er aan dat we **waakzaam** moesten zijn tijdens de Advent. "God wordt mens" is de ware boodschap van Kerstmis. Gods liefde voor de mens maakt dat Hijzelf ons bestaan komt delen. Deze boodschap mag niet verdrongen worden door opdringerige commercialisering.

Daarna kregen we Pater Clement (Scheutist) aan het woord.

Aan de hand van de parabel van de schat in de akker en de rijke jongeling maakte hij ons duidelijk dat er een verschil bestaat tussen ontdekken en verwerven. Het is niet omdat we iets heilvols ontdekken, dat we het ook al bezitten. Eerst moeten we nog vele dingen verkopen. Als we Gods liefde voor ieder van ons ontdekken, dan moeten we nog veel van de hand doen. We willen de schat wel bezitten, maar een hoop dingen belet ons de schat te verwerven van innerlijke vrede en rust in God. We leerden negatieve energie om te buigen naar positieve.

Het werd weeral een leerrijke en deugddoende avond in die warme sfeer, zo eigen aan de fraterniteiten en heel dankbaar voor de gastvrijheid van de zusters.

We besloten de avond met een aangrijpende eucharistieviering voorgegaan door Pater Clement en met het gebed van overgave.

28 aanwezigen.

Oost-Vlaanderen: Gent

Op 1 december 1916 overleed broeder Charles en dit wordt door de kleine zusters, de kleine broeders, de priester- en lekenfraterniteiten en alle families wereldwijd herdacht met een gebedsdag. In Gent waren we 's namiddags welkom in de kapel van de kleine zusters, voor een korte of iets langere stille aanbidding. Het daaropvolgende gebedsmoment ging over "eenvoud". We luisterden naar wat broeder Charles erover schreef in één van zijn brieven aan abbé Huvelin. Na een veel te kort gesprek in kleine groepjes luisterden we naar Amand De Cock's getuigenis over "eenvoud", formuleerden enkele voorbeden en aan het eind baden we samen het Gebed van Overgave. We kregen als herinnering een eenvoudige steen mee. Daarna volgde een eenvoudige broodmaaltijd en vertelde Amand nog over zijn ervaringen in Vietnam, aan de hand van een mooie fotoreportage.

(René, met een paar woordjes van Amand)

Brussel

Rond 16.15 u. werden we verwelkomd in de ontmoetingsruimte van het kerkje "De engelen" in Laken. Enkele bekenden waren er reeds: Jean-Pierre Dupont en Marleen, Rita en Cecile van de kleine zusters van Nazareth. Druppelsgewijs kwam iedereen binnen. Na een tijdje verhuisden we naar de stemmige kerkruijnte en begon de aanbidding. Enkele liederen en teksten van Charles de Foucauld inspireerden ons. Guido Vandeperre ging voor in de eucharistie, waarin een ontmoeting tussen Charles de Foucauld en de zuster overste van de clarissen in Jeruzalem, gespeeld werd. Charles de Foucauld verdedigt er zijn keuze voor de eenheid en na de evocatie mochten we in kleine groepjes hieromtrent uitwisselen. Vooraf hadden de kleine zusters (en anderen) een mooie tafel voor ons gedekt, waar we met zo'n vijftig aanschoven. Iedereen had wat meegebracht waar we rijkelijk konden van genieten. Op het einde van de maaltijd kregen we nieuws te horen door vertegenwoordigers van de priesterfraterniteiten, de seculiere fraterniteiten, de kleine broeders van het evangelie en van Jezus, de kleine zusters van het evangelie en van Jezus en van Nazareth. Zo werd het een echt broederlijke en deugddoende bijeenkomst. Een opsteker.
Eddy Lagae..

SPIRITUALITEIT

WERKEN AAN EEN KERK VAN VERTROUWEN

een ervaringsbericht uit het bisdom Poitiers door mevr. Gisèle Bulteau

Als inleiding op het referaat gehouden door mevrouw Bulteau, enkele maanden geleden in de abdij van Zevenkerken, wil ik een citaat aanhalen van deze gewezen Aartsbisschop van Poitiers, Albert Rouet, wanneer het tijdschrift Panorama hem interviewde naar aanleiding van zijn op rust gaan aan de leeftijd van 75 jaar.

De reporter van panorama vraagt:

Wat is nu urgent voor de kerk in Frankrijk?

Rouet: "Luister eens, Kerk, stop nu eens met je bezig te houden met jezelf. Je bent zoals je bent, en al bij al is dit niet zo slecht. Vergeet jezelf maar en ga je wat bekommeren om de anderen.

Panorama: Blijft de Geest de wereld bewerken, zonder dat het opvalt?

Rouet: Hoe kan men daaraan twijfelen? Er zijn zovele tekenen van hoop (espérance). We hebben alleen ogen nodig om die te zien. Natuurlijk, wanneer we ons focussen op dat armoedige graankorreltje dat we hebben geplant en dat niet uitkomt daar waar wij het hoopten, dan zijn we inderdaad hopeloos.

Maar kijk eens naar de irissen: je plant ze hier en ze steken hun kop boven de grond twee meter verder met hun ondergrondse rhizomen (wortels).

Karl Rahner noemde dit de ondergrondse kanalen van de genade.

God is een irisplanter!

En die groeien, ze groeien volop. Maar vaak naast onze armtierige bloempotjes. Laten we vertrouwen hebben: we zijn bezig met een lente te beleven.

Na een omschrijving van de geschiedenis van het Bisdom Poitiers, ging het referaat verder met de context van het uitbouwen van **lokale gemeenschappen**.

Het erkennen en het organiseren van christelijke, plaatselijke gemeenschappen is geen gevolg van toeval of van gebrek aan priesters. Het gaat om een diocesaan project in de geschiedenis van de kerk ter plaatse waarbinnen een synodale weg werd afgelegd.

Een eerste diocesane synode werd gehouden in 1993 onder impuls van bisschop Rouet. Het verslag ervan, met als titel *Routes d'Évangile*, kwam tot stand na een lange tijd van onderzoek, dat samengevat kan worden in de volgende formule: “in het hart van de wereld christelijke gemeenschappen die verantwoordelijk zijn voor de verkondiging en die de kerk opbouwen samen met ambten die in hun dienst staan”. Hier voelen we al de aanzet van de lokale gemeenschappen. Tien jaar later, in 2003, toen er overal lokale gemeenschappen ontstonden, heeft een tweede synode de noodzaak onderstreept van de actieve deelname van een groot aantal gedoopten aan het leven van de kerk. Het verslag van die synode, *Serviteurs d'Évangile*, opgebouwd rond de thema's verkondiging, gemeenschap en actoren, heeft een impuls gegeven aan de missionaire dynamiek van de eerste synode en perspectieven geopend voor “een nieuw gezicht voor de kerk”.

De kerk is er niet omwille van zichzelf maar om Christus bekend te maken (Mt. 28,19). Het komt erop aan christelijke gemeenschappen te stichten vanuit een missionair elan eerder dan vanuit een plan voor de herstructurering van de territoriale pastoraal. Dit gaat in tegen de courante manier van aanpakken die er één is van centralisatie. Wat in de kerk zou neerkomen op het hergroeperen van de krachten rond (een) priester(s) in (kleine) steden en het laten schieten van meer afgelegen gebieden.

We zijn ervan overtuigd:

- Christus maakt de kerk, Hij is het centrum.
- Niemand mag zich van God verlaten voelen.
- Het evangelie moet bereikbaar en hoorbaar zijn ook voor wie veraf zijn, geografisch, sociaal, christelijk gezien.
- Waar twee of drie christenen samenzijn, daar is Christus, daar is de kerk.

Christus is trouw en Hij geeft vertrouwen aan mensen en structuren die zich onophoudelijk vernieuwen in functie van de tijd en de geschiedenis. Het gaat over het bouwen aan een kerk die mensen dichtbij kan aanspreken daar waar ze zijn .

Wat is er nodig voor het leven van de kerk, voor een levende kerk?

De drie dimensies van geloofsverkondiging, gebed en naastenliefde (dienstbaarheid, zorg voor de ander,...) zijn dezelfde voor het leven van een christelijke gemeenschap en van een individuele christen. Immers, de genade van het doopsel maakt ons tot profeet, priester en koning. Diezelfde doopselgenade ligt aan de basis van de missionaire zending. In de uitwerking van die drie taken manifesteert zich het heil van God tot vandaag. Daartoe worden christenen in gemeenschappen gezonden (Mt . 18,20).

Wat vraagt het geloof?

Wij geloven in één God, Vader, Zoon en Heilige geest.

Drie personen die verschillend en gelijkwaardig zijn, verenigd in een communio met een absolute intensiteit. “zoals ons ene lichaam vele delen heeft en die delen niet allemaal dezelfde functie hebben, zo zijn we samen één lichaam in Christus en zijn we, ieder apart, elkaars lichaamsdelen”. (Rom. 12, 4-5)

Daarom moet de kerk getuigen van die gelijkwaardigheid in verschil, van die communio tussen gelovigen. Daarom moet zij het lichaam van Christus opbouwen.

Wij worden christen door hetzelfde doopsel.

We worden niet als christen geboren, we worden christen door de genade van Christus. Het doopsel verenigt een mens met Christus voorbij de sociale en culturele verschillen. “Dan is er geen sprake meer van Grieken of Joden,...., barbaren, slaven of vrijen, maar dan is Christus alles in allen”. (Kol. 3,11)

Vandaar dat het geloof van ons vraagt om ons zo te organiseren dat aan elkeen vertrouwen gegeven wordt. Door vertrouwen te geven en door mensen te roepen komen bij hen talenten naar boven.

Ambten om de uitwisseling te articuleren en één lichaam op te bouwen.

Tussen de individuele gaven moeten verbindingen gelegd worden, ze moeten ingevoegd worden om tot een kerk te komen. De ambten zijn als verbindingen die op een soepele wijze de ledematen met elkaar verbinden. "Christus is het die apostelen heeft aangesteld, en profeten, evangelieverkondigers, herders en leraars, om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus uitgebouwd. Het lichaam worden ondersteund en bijeengehouden door alle gewrichtsbanden." (Ef. 4, 12-16)

De kerk leeft van de *communio* die ze van Christus ontvangt, Hij die haar bewerkt en haar zendt om te getuigen.

Het komt er dus niet op aan om de "look" van de parochies te moderniseren maar om aan elke christen de kans te bieden om de doopselgenade te beleven, samen met anderen in een gemeenschap: om een volk te worden dat ontvankelijk wordt voor de Geest van liefde. Door zo te handelen is men trouw aan Vaticanum II dat de verantwoordelijkheid van de leken gelovigen naar waarde geschat heeft. (zie *Lumen Gentium* 31)

Organisatie van de lokale gemeenschappen

De grenzen van een lokale gemeenschap worden bepaald door de rechtstreeks betrokken mensen na overleg met zoveel mogelijk van hen. Dit overleg wordt begeleid door de bisschoppelijke vicaris verantwoordelijk voor de territoriale pastoraal, door de aanwezige priesters en door de gelovigen die ter plekke actief zijn. De nodige tijd wordt genomen omdat men de mensen de nodige tijd moet geven voor de diepgaande ommekeer. Want waar ze voordien leken waren in dienst van de priester en de kerk, krijgen ze nu de volle verantwoordelijkheid om als gedoopte en gevormde van het evangelie te getuigen en het leven van de kerk te dragen en te bezielen. Elke lokale gemeenschap wordt geleid door een plaatselijk team dat bestaat uit vijf leden. Deze vijf kiezen elkaar niet, ze worden ofwel geroepen ofwel verkozen. Er wordt een team gevormd dat samen moet werken en de taken verdelen. Het moet er bovendien over waken dat voortdurend nieuwe mensen uitgenodigd worden om in de

gemeenschap een plek te vinden. Voortaan zijn de mensen bondgenoten, genoodzaakt om naar elkaar te luisteren, om broederlijke relaties te ontwikkelen, te beginnen binnen hun eigen team. De verantwoordelijkheid voor de drie taken, gebed, verkondiging en naastenliefde, wordt toevertrouwd aan mensen die er de nodige feeling, capaciteiten en charisma voor hebben. Zij worden geroepen en erkend om die verantwoordelijkheid op te nemen.

Daarnaast worden twee mensen door de hele lokale gemeenschap verkozen: iemand om verantwoordelijk te zijn voor alle materiële zaken en een pastoraal gedelegeerde die het team coördineert en vertegenwoordigt in de raad van de pastorale sector en bij de burgerlijke overheden.

Elk van hen krijgt een bediening voor drie jaar, een mandaat dat één keer kan hernieuwd worden.

Naar dit team wordt een priester gezonden, benoemd door de bisschop. Hij wordt als eerste geroepen in de viering waarin het team binnen een lokale gemeenschap zijn zending krijgt. Hij stelt vervolgens de leden van het team aan de bisschop voor. Hij is de verantwoordelijke van de pastorale sector en gaat van gemeenschap naar gemeenschap als dienaar van de onderlinge verbondenheid. Hij staat ten dienste van de geloofsgroei van de mensen in de gemeenschap en van de missionaire dynamiek die er groeit.

De horizon van een lokale gemeenschap is niet haar eigen leven, ze is altijd ingevoegd in een pastorale sector. Zij is niet op haar eentje kerk, er zijn nog andere groepen christenen die niet territoriaal bestaan. Samen met hen vormen meerdere gemeenschappen samen kerk in een sector.

Er zijn geen gemeenschappen zonder priester, maar het leven van de gemeenschap stelt wel vragen aan de manier waarop de priester zijn ambt uitoefent.

In een pastorale sector is er een pastoraal team bestaande uit bedienaars: er is een raad bestaande uit de afgevaardigden van de lokale gemeenschappen en van andere diensten of groepen die in de sector actief zijn (aalmoezeniersdiensten van ziekenhuizen,

jongerengroepen, catechesegroepen, bewegingen, enz.). Elke pastorale sector maakt een eigen pastoraal project dat door de gemeenschappen ter plaatse uitgevoerd wordt op een manier die dichtbij en zichtbaar is.

Voorwaarden om de zending te beleven?

Vertrekken vanuit de mensen,
roepen en onthalen,
vertrouwen geven,
de ontmoeting aandurven,
een kerk bouwen waar mensen zich bevinden,
de verbondenheid tussen gemeenschappen beleven.

Vruchten van de lokale gemeenschappen?

Dank zij de nabijheid en de solidariteit worden menselijke en broederlijke relaties tot stand gebracht.

Dat er christenen zijn die samenkomen om te bidden, die werk maken van de kerk en van het gebed, laat andere mensen niet onverschillig. Een echte vrijheid wordt beleefd binnen de ruimte van een gemeenschap en het team is echt een plaats van evangelische onderscheiding, van getuigenis, doordat er een bondgenootschap en nabijheid met de priester beleefd wordt.

Over je geloof spreken, bidden met nabije mensen, het gebed van de gemeenschap organiseren, zich door Gods Woord laten raken, maakt mensen op hun eigen wijze tot Godzoekers.

Mensen vertellen hoe hun gebed van inhoud veranderd is en beïnvloed wordt door hun ontmoetingen met anderen, ook met mensen die ons geloof niet delen. Ze dragen in hun gebed, persoonlijk en samen, het leven van de mensen die ze ontmoeten of onthalen of begeleiden in moeilijke situaties (zoals rouw).

Het evangelie openen in het team en het eigen leven in dat licht beschouwen brengt een verandering teweeg in de dagelijkse omgang met elkaar en wekt een verlangen naar vorming. Het leven van de lokale gemeenschappen wordt verrijkt door velerlei

contacten dag in dag uit. Kerk wordt zo tot “gesprek”. Mensen krijgen smaak in de ontmoetingen, niet om de aantallen kerkgangers te vergroten maar om ten dienste te staan van leven, hoop en vreugde van de anderen.

Tot slot

Wij geloven dat door de lokale gemeenschappen de kerk op een bescheiden manier haar ware aard ontdekt: “zout der aarde” zijn. Inderdaad, de zending van de kerk bestaat erin God tegenwoordig te stellen in onderlinge relaties die vermenschlijkt worden en te doen zoals Jezus deed: de groep verlaten om aandacht te geven en de mens helpen die zich aan de rand van de weg bevindt.

Het komt erop aan in de hele gemeenschap lichaam van Christus te worden om daar de hele mensheid in op te nemen. Allen zijn verbonden met het Pasen van Jezus Christus op een wijze die alleen God kent. (Gaudium et spes, 22)

De echte uitdaging voor onze gemeenschappen vandaag bestaat erin onze armoede te transformeren tot ruimte van hoop.

Vragen ter bespreking:

Wie waren voor Charles de Foucauld de gangmakers om tot bekering te komen en wat waren hun charisma's?

Ontdekken we in dit getuigenis parallellen met de droom die broeder Charles koesterde?

Waarin liggen de uitdagingen voor ons om missionair aanwezig te zijn en nieuwe impulsen te geven aan onze fraterniteiten?

Opgetekend door Rita Tyberghien

FOUCAULDFAMILIE

PUTSCH in Burkina Faso

Op 20 augustus riepen we alle afgestudeerden van het project of de familie Makoumi in Koudougou bijeen om een nieuwe beheerraad te vormen. Vanuit België hadden we bijna eenieder met email bereikt, enkel Sophie en Fati werden nog ter plaatse opgebeld. En juist zij waren de enige afwezigen, Sophie omwille van een test in de hoofdstad en Fati verkoos bij haar man te blijven die met voetballen zijn kuitbeen had gebroken.

Dit hadden we nooit durven dromen: alle 8 anderen waren er, stipt op tijd en heel enthousiast.

Ambroise is al 28, Jonas en Joël 25, en de meesten rond de 21, dus tijd voor mij om een stapje opzij te zetten en hen actief bij de organisatie te betrekken. Van de oude beheerraad is nog enkel de dochter van Pascal als onderwijzeres aan de slag en het waren eigenlijk maar papieren leden.

Met de zin van A. Einstein in het achterhoofd: 'Een echte meester vormt geen leerlingen maar opnieuw meesters' vond ik mijn voorbije verblijf het ideale moment om de fakkel over te dragen.

Een historisch moment dus, om het in actuele termen uit te drukken. En de reactie was ongelooflijk positief. Voor ons toch een enorme blijk van dankbaarheid, erkentelijkheid omwille van die kans die we hen hebben gegeven de voorbije 13 jaar, en zeker ook een blijk dat ze aan de familie Makoumi iets willen teruggeven.

Tussen Ambroise, en Ribou is zo'n 10 jaar verschil, maar ze vormen blijkbaar toch een familie die ze heel belangrijk vinden. In Afrika waar de grote familie in de dorpjes, samen wonend op één groot erf, zo belangrijk is, is toch een soort alternatieve familie vanuit evangelische spiritualiteit opgebouwd en met succes, dat hadden we zelfs enkele jaren geleden nooit durven dromen.

We hopen dat ze blijvend verbonden willen blijven, elkaar gaan bemoedigen om naast het gezinnetje de zorg om de kleinsten, de armsten.... nooit uit het oog te verliezen. Doorheen talrijke vormingsavonden, bijbeluurtjes, de jaarlijkse familiebijeenkomst met een film, spaghetti en bissap, het avondgebed.... (begonnen op initiatief van Esther Dianda, lid van de beheerraad jaren geleden, en de bijbeluurtjes overgenomen door Felix N'Do als dominee) is een jongerengroep gegroeid die er telkens naar uit keek weer eens allen samen te zijn.

2 – 3 januari maakt het nieuwe bestuur er zelfs een weekend van, ook 2° Pasen en 15 augustus roepen ze de groep samen, en maandelijks willen ze alles voorbereiden, driemaal zo actief als het oude bestuur. Enkelen zullen voor eten en drinken zorgen, anderen voor het inhoudelijk gedeelte, ik steek nog eens een bijbeluurtje in elkaar, en 2 man nemen een pingpongtoernooi voor hun rekening.

Een hele organisatie dus voor een 25 personen overal verspreid deze keer in het land, zelfs 2 in het hoge noorden en 3 in het verre zuiden aan de slag. De 4 van de beheerraad zitten zelf op 100 tot 150 km van elkaar, in Houndé, Soa, de hoofdstad, Nasoulou, maar het enthousiasme zit er overduidelijk in. Rémi blijft in het bestuur, en per 2 leiden ze elke samenkomst naargelang ze in Koudougou of in de hoofdstad samen komen. Hopen maar dat de vlam in de pan blijft.

Leo Clarijs

DE ICOON VAN JEZUS' VRIENDSCHAP (JOH 15:14-15)

Oorsprong

Dit is een oude Koptische icoon. Ze werd in de 19e eeuw gevonden in de ruïne van een Koptisch klooster in Bauein, in de Egyptische woestijn. De persoon aan de rechterhand van Jezus is, zo veronderstellen we, de abt van het klooster, Menas. Het origineel van de icoon kan in het Louvre in Parijs worden bekeken. Het is een van de oudste iconen die bewaard is gebleven uit de 6e of 7e eeuw. De warme, oranje kleuren zijn opvallend. Het is bijna een moderne icoon! De twee figuren op de icoon vallen op omdat ze zo dicht bij elkaar zijn en door hun menselijkheid. Ze zijn veel kleiner en menselijker dan we meestal op iconen zien.

De abt Menas

De rol die de abt Menas in zijn hand houdt is waarschijnlijk een kloosterregel. Hij wordt zo in beslag genomen door zijn vriend, dat hij zelf een broeder voor andere mensen is geworden. Zijn krachtige blik is op de mensen gericht. Met zijn rechterhand geeft hij de zegen: wie met Jezus op zijn levenspad gaat, wordt een zegen van God voor andere mensen. Jezus gaat met ons mee. De persoon naast Jezus staat echter ook symbool voor ieder van ons. Jezus en zijn vriend zijn onzichtbaar voor elkaar. Ze kijken niet naar elkaar. Het is geen "sentimentele" relatie.

Jezus kijkt zijn vriend niet aan, maar gaat aan zijn zijde. Hij vergezelt ons, zelfs als we hem niet voelen, zonder zijn aanwezigheid op te dringen, zoals hij naast de leerlingen op weg naar Emmaus wandelde (Lc 24:15-16). Jezus blijft aan onze zijde, als een bescheiden iemand, zelfs als we hem niet herkennen. Zijn aanwezigheid is onvoorwaardelijk, onafhankelijk van het feit of we hem voelen of niet.

Gericht op de toekomst

Zowel Jezus als zijn vriend zijn gericht op wat voor hen ligt. Ze zijn samen op weg. Dit wordt benadrukt door de verschillende kleurtinten in de icoon. Al hetgeen gebeurd is, ligt achter hen, zelfs de laatste minuut. Het donkere middengedeelte van de icoon ligt als een afgelegen weg achter hen. Door ons doopsel is ons verleden al ondergedompeld in Gods onmetelijke vergeving (Rom 6:3-4). Het lijkt zelfs alsof Jezus zijn vriend voorzichtig voortduwt met zijn arm op zijn schouder, alsof hij wil zeggen: "Wees niet bang, want ik ben bij je" (zie Jes 43:1-5a).

"Blijf niet staan bij wat eertijds is gebeurd, laat het verleden nu rusten. Zie, ik ga iets nieuws verrichten, nu ontkiemt het - heb je het nog niet gemerkt? Ik baan een weg in de woestijn, maak rivieren in de wildernis" (Jes 43:18-19).

Wat achter ons ligt is al verleden, is gebeurd. Alleen de weg voor ons is helder. Maar die weg is erg smal. Het lijkt erop dat Jezus en zijn vriend nog maar net aan hun nieuwe weg zijn begonnen. Alleen de weg van vandaag is belangrijk. "Zie niet om..." (cf. Lc 9:62).

Jezus' arm

Jezus en zijn vriend kijken niet naar elkaar, maar hun relatie is niet afstandelijk of koud. Jezus' nabijheid wordt uitgedrukt door de arm die hij om de schouder van zijn vriend legt. Een arm, die zo te zien niet op hem leunt.

Integendeel, de arm lijkt hem voort te dragen, door alles heen. Jezus' arm is het zachte juk waarover hij sprak: "Neem mijn juk op je en leer van mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart. Dan zullen jullie werkelijk rust vinden, want mijn juk is zacht en mijn last is licht" (Mt 11:29-30).

Het Evangelie en het Kruis

Jezus heeft een rijk versierd boek in zijn linkerarm, zoals een evangelieboek dat wordt gebruikt voor de plechtige verkondiging van het Evangelie tijdens de liturgie. Jezus brengt de Blijde Boodschap van het Evangelie (zie Lc 4:17-19). Jezus is een vriend, maar ook als vriend blijft hij onze "Leraar" en "Heer". Jezus' Evangelie wordt volbracht aan het Kruis. In het midden van de icoon, bovenaan, kun je een klein kruis zien. Maar in de icoon kun je ook een onzichtbaar kruis zien. De verticale balk loopt in het midden, tussen Jezus en zijn vriend. De horizontale balk loopt over hun schouders, en wordt gedeeltelijk gevormd door Jezus' arm op de schouder van zijn vriend. De relatie tussen Jezus en zijn vriend wordt gekenmerkt door het Kruis, bij Jezus' trouwe liefde tot het einde toe, zonder voorbehoud (zie Joh 13:1), een liefde die "ja" blijft zeggen, zelfs als wij "nee" zeggen. "Al zouden de bergen wijken en de heuvels wankelen, mijn liefde zal nooit meer van jou wijken en mijn vredesverbond is onwankelbaar" (Jes 54:10). Het zachte juk van Jezus wordt nu zijn Kruis. Het is "zacht", want Jezus zelf staat naast ons onder het juk: hij draagt het samen met ons.

Jezus' ogen

Kijk naar Jezus' ogen. Ze zijn erg open, vriendelijk en doordringend. Het Evangelie merkt de blik van Jezus op veel plekken (zie bv. Mc 1:16-20; Lc 19:5; Mc 10:21, enz.). Het is alsof Jezus' ogen ons twee dingen willen zeggen: Jezus' ogen zijn gericht op Gods toekomst, op Gods koninkrijk. Hij nodigt ons uit hetzelfde te doen: om met hem dezelfde kant op te kijken, over de twijfels en tegenstellingen heen waar we op dit moment misschien doorheen gaan.

Tegelijkertijd kijken Jezus' ogen naar elk van ons die voor de icoon bidt. Alsof ze willen zeggen: "Laat me eens naar je kijken. Blijf daar en bid."

Vlucht niet weg, ren niet voor jezelf weg. Wees daar zoals je nu bent, zelfs als je nu niet kunt bidden. Laat voor je gebeden worden door mij en laat je door mij aanschouwen."

Een innerlijke zekerheid

Met deze icoon bidden geeft ons een innerlijke zekerheid: "Dit is ook mijn verhaal, het verhaal van Jezus' vriendschap voor mij." We werden gezien en geroepen door Jezus. We zijn met hem meegegaan zoals zijn leerlingen. Als we achteromkijken, weten we hoeveel mislukkingen, pijn en lijden er in ons leven geweest kan zijn. Maar omdat Jezus ons aan zijn zijde houdt met zijn sterke liefde, mogen we ook horen hoe hij tegen ons zegt: "Ik noem jullie geen dienaren meer (...) vrienden noem ik jullie" (Joh 15:15). Zijn handen om onze schouders, zijn toegewijde nabijheid, zijn kracht en zijn liefde zijn de enige dingen die er toe doen. Om op hem te vertrouwen als op een vriend, om met hem door het leven te gaan naar de Vader, een zegen zijn voor anderen: dat is het ware leven!

Bron: Weblog Taizé-icoon

Het klikt tussen Charles en de Toearegs (27)

Broeder Charles moet bij zijn eerste verblijf in Tamarasset geleidelijk aan het vertrouwen van de Toearegs verdienen. De ontmoeting met de plaatselijke bevelhebber, de Aménokal, is daarbij belangrijk. Er ontstaat vriendschap tussen Moussa en Charles. Met geduld bouwt hij ook vertrouwen op met de plaatselijke bevolking. Het blijkt vrij vlug te klikken tussen hen. Want Charles heeft maar één wapen: het wapen van de vriendschap. Door die manier van leven probeert hij de vooroordelen tussen Toearegs en Fransen op te heffen. Vooroordelen zijn altijd een bron van misverstand. Ze ontstaan waar mensen elkaar niet voldoende kennen.

Het gemeenschappelijk geloof in God is daarbij niet onbelangrijk. Een Toeareg zegt hem: "Jij bent buitengewoon. Jammer dat je niet onze godsdienst aanhangt. Jij zou zeker het paradijs binnen gaan!" Wat

bij Foucauld het antwoord uitlokt: "Maar we zijn toch allen broeders voor God. Is dat niet belangrijker?"

Charles is ervan overtuigd dat het nog veel te vroeg is om over Jezus te spreken. Zij zouden zich aangevallen voelen in hun eigen geloof. Als ik maar de liefde van Jezus voor hen kan tonen in alles wat ik doe! Later kunnen dan misschien anderen komen en met woorden Jezus leren kennen en zijn Blijde Boodschap.

Dat de Toearegs arm zijn heeft te maken met de schrale grond waarop hun kudden moeten grazen. Maar ook is het zo dat ze veel uitgeven aan wapens en oorlog voeren. Dat zint Foucauld helemaal niet. Wat

hem bekommert is dat volwassenen én kinderen leren lezen en schrijven.

Daarom zoekt Charles veel contact met de plaatselijke bevolking. Hij luistert goed naar wat ze zeggen. En... hij schrijft woorden en hele zinnen in het toearag op. Het is zijn bedoeling om een woordenboek samen te stellen. Een woordenboek Toearag – Frans.

Ken jij verhalen over vreemdelingen of over Roma-zigeuners die duidelijk verzonnen zijn en die hen in een slecht daglicht willen stellen? Hoe reageer je erop als iemand zo iets vertelt?

Guido Debonnet

Omtrent de tekening op de kaft van onze fratbrief...

Op de kaft van onze fratbrief staat, sinds bijna drie jaar nu, een tekening van broer Charles die naar Jezus wijst. Jezus staat naast hem en heeft zijn arm op Charles' schouder gelegd. Een mooiere manier om "le frère universel" en zijn "modèle unique" tezamen af te beelden is moeilijk te bedenken.

De tekening is gebaseerd op een icoon met de heilige Menas. Over die icoon kan je in deze fratbrief een artikel lezen.

Het is de Italiaanse kleine zuster Maria-Carla van Jezus die op het idee kwam om de zalige Charles ongeveer op dezelfde manier naast Jezus af te beelden. Ze heeft vele jaren in Egypte gewoond en maakte heel wat schilderijen in de Koptische stijl. Ze zijn te bewonderen in meerdere kerken. Een jaar geleden overleed ze in Rome.

Geert Devolder

GEBED VAN OVERGAVE

Vader,

Ik verlaat mij op U,
doe met mij wat Gij goedvindt.

Wat Gij ook met mij doen wilt,
ik dank U.

Tot alles ben ik bereid, alles aanvaard ik,
als Uw wil maar geschiedt in mij
en in al uw schepselen:
niets anders verlang ik, mijn God.

Ik leg mijn leven in uw handen,
ik geef mij aan U, mijn God,
met heel de liefde van mijn hart,
omdat ik u bemin,
omdat het voor mij een noodzaak
van liefde is mij te geven,
mij zonder voorbehoud op U te verlaten,
met een oneindig vertrouwen:
want Gij zijt mijn Vader.

DATA OM NIET TE VERGETEN

Seculiere fraterniteiten

Zondag 4 maart 2012, West-Vlaamse fratdag te Brugge met zuster Sabine, Godelieveklooster, Boeveriestraat te Brugge.

Inlichtingen en inschrijvingen bij Christof Bogaert, 051 / 72 24 56 (zie artikel in dit nummer).

Van donderdag 17 tot zaterdag 19 mei 2012, miniretraite met priester Nikolaas Sintobin in Ter Loo, Loppem (zie artikel in dit nummer).

Van zondagavond 22 juli tot vrijdagmiddag 27 juli, vakantieretraite in "Ter Dennen" (zie artikel in dit nummer).

Zondag 21 oktober, fratdag in Gent bij de kleine zusters in de Reinaertstraat in Gent.

Priesterfraterniteiten

Zondag 1 tot maandag 2 april 2012: Paasreco te Bellem Mariahove.

Predikant: Joris Van Ael.

Inschrijvingsformulier en wegbeschrijving in deze fratbrief, vergeet je niet in te schrijven.

Zondag 8 juli tot zaterdag 14 juli 2012: Retraite van in Wavreumont.

Predikant Charles Verhezen s.j.

Inschrijvingsformulier in volgende fratbrief, wacht echter niet om je in te schrijven, dit kan al via mail jan.sevenhant@online.be of tel. 056 / 68 81 33.

Maandag 6 augustus 2012: Woestijndag bij de paters Josefieten in de Pachterstraat 52 te Geraardsbergen van 10 tot 17uur.

Dinsdag 30 november 2012: Bijeenkomst van de fraterniteitsverantwoordelijken te Waasmunster.